

Instituttets samarbejde med statsaktører i andre lande

Det er stateres ansvar at menneskerettighederne overholdes. Det forudsætter, at et hvert land har et stærkt og velfungerende menneskerettighedssystem, hvor lovgivningen beskytter borgerne, hvor myndighederne udøver beskyttelse og hvor befolkningen har reel adgang til oprejsning for krænkelser og overgreb.

Desværre er det ikke alle stater, der har vilje, kapacitet eller ressourcer til at opbygge og drive et sådant menneskerettighedssystem. Derfor samarbejder Institut for Menneskerettigheder bl.a. med statsaktører i andre lande, for at styrke og udvikle den infrastruktur og kapacitet, der er nødvendig, for at fremme og beskytte menneskerettighederne og sikre bedre liv for borgerne i de respektive lande.

En særlig adgang til statsaktører i andre lande

Igennem FN-systemet har alle medlemslande forpligtet sig til at have en uafhængig national menneskerettighedsinstitution – en såkaldt NHRI (National Human Rights Institution)¹.

Institut for Menneskerettigheder er Danmarks NHRI og vi er derfor en del af et stort internationalt netværk af institutioner, der ligesom os arbejder for at styrke menneskerettighedssystemet i deres lande.

Instituttet er samtidig en af de eneste NHRI'er i verden, der udover det nationale mandat også har et mandat til at arbejde internationalt. Sådan har det været i mere end 20 år, og når progressive menneskerettighedskræfter i andre lande ønsker at reformere deres menneskerettighedssystem, rækker de derfor ofte ud til os for assistance.

På den måde giver vores unikke karakter som NHRI med internationalt mandat os en unik adgang til myndigheder og statsaktører i andre lande, som eksempelvis NGO'er eller statslige myndigheder har svært ved at få adgang til.

¹ FN har vedtaget en række principper, som sætter rammerne for NHRI'er. Læs dem [her](#)

Dem samarbejder vi med

Vores specifikke samarbejdspartnere varierer meget, afhængigt af den specifikke kontekst. Men af typiske samarbejdsrelationer kan nævnes:

Nationale Menneskerettighedsinstitutioner (NHRI'er): Vi støtter andre NHRI'er i at opbygge kapacitet til at udfylde deres rolle. Det kan være specifikke opgaver som rapportering til FN-systemet, dataindsamling eller håndtering af virksomheders menneskerettighedsansvar. Men det kan også være mere generelle forhold som strategiudvikling, organisationsopbygning, styrket lovgrundlag mv.

Ministerier: I mange lande støtter vi eksempelvis justitsministeriet i at styrke lovgivningen, så den i højere grad kommer i overensstemmelse med menneskerettighederne. Det kan være i form af gap-analyser, udarbejdelse af konkrete lovforslag eller forbedring af borgernes adgang til retshjælp og genoprejsning.

Universiteter og undervisningssystemet: Vi samarbejder ofte med aktører på tværs af undervisningssystemet. Dels for, at det enkelte individ dannes til at kende egne rettigheder, men også for at der uddannes unge mennesker, der kan arbejde for at udbrede og beskytte menneskerettighederne. Eks. advokater og civilsamfundsaktivister.

Politi og sikkerhedsstyrker: Politiet spiller en central rolle i beskyttelsen af befolkningens og individets rettigheder. Samtidig er det et velkendt paradoks, at politiet ofte er blandt dem, der mest iøjefaldende og håndgribeligt krænker menneskerettighederne. Derfor arbejder vi med at uddanne Politi og sikkerhedsstyrker i menneskerettighederne.

Fængselsvæsen og domstolene: En fair rettergang og adgang til retfærdighed er helt afgørende for beskyttelsen af menneskerettighederne. Derfor arbejder vi med de juridiske aktører, for at sikre at fængsling, rettergang og domsfældelse sker på ordentlige vilkår.

Samarbejde bygger på **gensidig tillid og kritisk dialog**

Som Danmarks NHRI er det vores opgave at være national vagthund og monitorere menneskerettighedssituationen i Danmark. Det mandat har vi ikke i andre lande, hvor bl.a. de lokale NHRI'er skal udfylde den rolle.

Derfor overvåger vi ikke menneskerettighedssituationen i andre lande og benytter i stedet vores adgang til statsaktører, til at forbedre menneskerettighederne "indefra" gennem langvarige samarbejdsrelationer. En sådan relation forudsætter høj gensidig tillid og kræver ofte tålmodig diplomatisk dialog.

Som institut udøver vi derfor ofte vores kritik af menneskerettighedssituationen i andre lande direkte til vores samarbejdspartnere. Det gør vi dels af respekt for det internationale system af NHRI'er, dels fordi vi ikke har mandatet og dels fordi, det er den måde vi skaber resultater på internationalt. Gennem kritisk dialog og støtte.

Det er altafgørende, at alle lande oplever at blive holdt offentligt ansvarlige og blive udstillet, når de bryder menneskeretten. Uden det pres er fremskridt vanskelige. I nogle tilfælde er det også vores rolle, men ofte er store internationale organisationer som Human Rights Watch, Amnesty Intl., FN-systemet mv. bedre rustet til denne opgave.

Derfor vil man i højere grad opleve instituttet som en vagthund i Danmark end internationalt. Også selvom vi arbejder i lande, hvor menneskerettighederne tydeligvis er langt mere under pres end her.

Derfor arbejder vi i lande, med store menneskerettighedsproblemer

Stater begår og er medskyldige i nogle af de værste menneskerettighedskrænkelser og netop derfor er det vigtigt, at være til stede, når der er progressive og reformvenlige kræfter, der ønsker at forbedre forholdene indefra. Den slags kræfter er der i alle lande, og kan vi hjælpe dem til at gøre en forskel, så er det vores ambition at gøre det.

Det betyder også, at vi i mange år har været aktive i lande som eksempelvis Kina og Myanmar, hvor menneskerettighederne i den grad er under pres.

Det er selvsagt en dilemmafyldt opgave og derfor evaluerer vi konstant vores engagement i forskellige lande og afvejer om der fortsat er grobund for at gøre en reel forskel. Og vi vurderer om det står mål med alle de mulige dilemmaer, der kan være. Eksempelvis gør vi det altid meget tydeligt, at vores tilstedeværelse aldrig må bruges som blåstempling af en regering, der gerne vil fremstå bedre på menneskerettighedsområdet end den reelt er.

Vi vil hellere **sætte i bero end trække os**

I mange lande skifter den politiske kontekst ofte. Derfor ændrer vilkårene sig også for vores arbejde og for vores partners muligheder for at gennemfører forandringer. Men støtten til de reformvenlige kræfter er altid vigtig og de skal opleve, at vi er klar til at hjælpe, når mulighederne igen byder sig.

Derfor afbryder vi sjældent et samarbejde helt. I stedet skruer vi ned for vores engagement, men vedligeholder værdifulde kontakter og relationer. På den måde skabes resultater hurtigere i nogle perioder, mens vi til tider må acceptere større stilstand, når den politiske vilje til at forbedre menneskerettighederne ikke er tilstede.

Vi skaber **resultater**

I 25 år har vi gennem vores internationale mandat bidraget til at styrke det nationale menneskerettighedssystem i andre lande. Som eksempler kan nævnes:

- Under udfordrende vilkår har vi siden 1999 samarbejdet med kinesiske myndigheder. Vi har blandt andet været med til at uddanne **2.000 offentlige anklagere** og op mod **15.000 forsvarsadvokater** i menneskerettigheder. Og med vores støtte har samarbejdspartnere bidraget til at **antallet af dødsdomme vurderes til at være mere end halveret siden 2007.**ⁱⁱ
- I den terrorhærgede Sahel-provins har vi gennem mere end 20 år bidraget til menneskerettighedstræning af politi- og sikkerhedsstyrker. **I dag har 86% af befolkningen i Niger tillid til politistyrkerne.** Det er betragteligt over de 50%, der er gennemsnittet i de øvrige 36 lande i undersøgelsen.
- Gennem samarbejde med Tunesiens menneskerettighedsministerium har vi bidraget til en lov, der **baner vejen for en NHRI i Tunesien** med mandat til selv at tage sager op om menneskerettighedskrænkelser og blive hørt i forbindelse med ny lovgivning. Det vil styrke menneskerettighedssystemets indflydelse betragteligt i et land, hvor der er brug for at fremme menneskerettighederne.
- Siden 2016 har vi med EU-støtte stået i spidsen for et verdensomspændende program, som har **styrket mere end 80 NHRI'ers kapacitet** til blandt andet at overvåge, om menneskerettighederne respekteres i deres hjemlande.
- I Zambia kommer mange varetægtsfængslede aldrig for en dommer. Også mindreårige bliver derfor i praksis fængslet på ubestemt tid, selvom de i udgangspunktet kun blev sigtet for små tyveri. I samarbejde med fængselsmyndighederne har vi derfor udviklet et program **for at sikre adgang til retshjælp.** Disse sager afgøres nu indenfor 12 måneder. 46% af sagerne frafalder eller fører til frifindelse. Kun 20% får en fængselsstraf.

Hvert år udgiver instituttet en årsrapport, der mere detaljeret beskriver vores internationale arbejde og resultater. De forskellige årsrapporter kan findes på humanrights.dk

ⁱⁱ <https://duihua.org/resources/death-penalty-reform/>

ⁱⁱⁱ <http://afrobarometer.org/sites/default/files/publications/Policy%20papers/r6-afropaperno32-violent-extremism-in-ss-africa-en.pdf>

Økonomi

Instituttets internationale arbejde finansieres hovedsageligt gennem udviklingsmidler fra bilaterale bistandsorganisationer som eksempelvis Danida (Danmark), SIDA (Sverige) og GIZ (Tyskland).

